

Kiss Károly: A Kádár-kori eladósodás máig nyúló árnyai

Nehéz elfogadni, hogy a legvidámabb barakkot eredményező szocialista piacgazdasági átalakulás nem, hogy nem járt olyan előnyökkel, amelyek a rendszerváltás utáni fejleményeket elősegítették volna, de ellenkezőleg, még hátráltatták is azokat, és még ma is annak a levét isszuk. – A direktív tervezésnél megmaradó szocialista országok pedig ma előttünk járnak...

Annak idején gyakran feszegettem e témát. A nyugati eladósodás azért következett be, mert a Szovjetunióba irányuló exportunknak magas volt a nyugati-import hányada: a gépek-berendezések-járművek esetében egyértelműen, de a mezőgazdasági-élelmiszeripari termékeknél is (pl. John Deer traktorok...). Erre azért volt szükség, mert ezekkel a termékekkel fizettünk a „kemény” szovjet olajimportért. [Csak most jut eszembe, utólag, 40-50 év távlatából, hogy a Nyugat felé el nem adósodott többi volt szocialista ország vajon hogyan fizetett a szovjet olajért és a többi „kemény” termékért? ... A nyugati adósságot a rendszerváltás után csak a lengyeleknél engedték el...]

Ezt a nyugati adósságot úgy lehetett volna ledolgozni, ha a – rendszerváltást követően – már orosz – exportunkért kemény valutát, dollárt inkasszálunk. De az Antall-kormány idején a külgazdasági politikát irányítóknak és a hangadó köröknek (Kádár Béla, Palánkai Tibor, Inotai András, Csaba László) az volt a határozott véleményük, sőt, követelésük, hogy a szovjet-orosz gazdasági kapcsolatokat minél gyorsabban le kell építeni és a nyugatira átállni.

Botos Katalin szerint hiába is akartuk volna a korábbi „kemény” termékeket az orosz piacra szállítani, nem fogadták el azokat, dollárt kértek az olajért, tehát a nyugati eladósodás megmaradt...